

Duurzaamheid binnen de Vegaplan Standaard

08.06.17

1. Vegaplan vzw

- Oppericht in 2003 door
  - De landbouworganisaties (FWA – CBB – BB – ABS)
  - Het platform dat handel, veilingen en verwerking vertegenwoordigt (OVPG)
  - Landbouw-Service (Loonwerkers)
- Beheerder van de sectorgidsen en de Vegaplan Standaarden
- Opgavten:
  - Lastenboeken **opstellen en actualiseren**
  - De standaarden **internationaliseren**
  - **Communiceren** naar de gebruikers (website, newsletter, databank (certificatiestatuten, waarschuwingssystemen),...)
  - Landbouwconsulenten, landbouwers en afnemers **opleiden**
  - Auditoren **opleiden en erkennen**
  - **Toezicht op de integriteit van het systeem**
  - De standpunten van de sector bij het FAVV **verdedigen**

2

1. Vegaplan Standaard

Vegaplan	Mei 2017
Landbouwers	
• Vegaplan Standaard	15.546
• Nederland	212
• Frankrijk	985
• Groothertogdom Luxemburg	4
• Sectorgids	14.757
Loonwerkers	
• Vegaplan Standaard	1.018
• Sectorgids	872
Handel, verwerking en veilingen	342
Certificeringsinstellingen	
• Landbouwers	10
• Loonwerkers	8

3

1. Vegaplan Standaard

- Kenmerken
  - Verticale aanpak
    - Loonwerkers – Landbouwers – Handel – Verwerkers
  - Overleg tussen de afnemers (handel, veilingen, verwerking, OVPG) en de landbouworganisaties
    - De inhoud van de Standaard is gebaseerd op een risicoanalyse (HACCP-methodologie)
    - Evenwicht tussen verplichte vereisten (voedselveiligheid, kwaliteit, milieu) en aanbevelingen
    - Steun van de landbouworganisaties

4

1. Vegaplan Standaard

Kenmerken

- Overleg met de overheid
  - FAVV: Voedselveiligheid – Traceerbaarheid – Melding
  - Gewesten (Vlaams/Waals): geïntegreerde bestrijding (IPM)
  - Onmiddellijke aanpassing van het lastenboek indien nodig
- Erkenning van de Vegaplan Standaard door de overheid
  - FAVV
    - Equivalentie tussen de Vegaplan Standaard en de Sectorgids
      - Recht op een bonus op de FAVV bijdrage
  - Gewestelijke overheid
    - Toezicht op de IPM-maatregelen o.a. via de Vegaplan Standaard

5

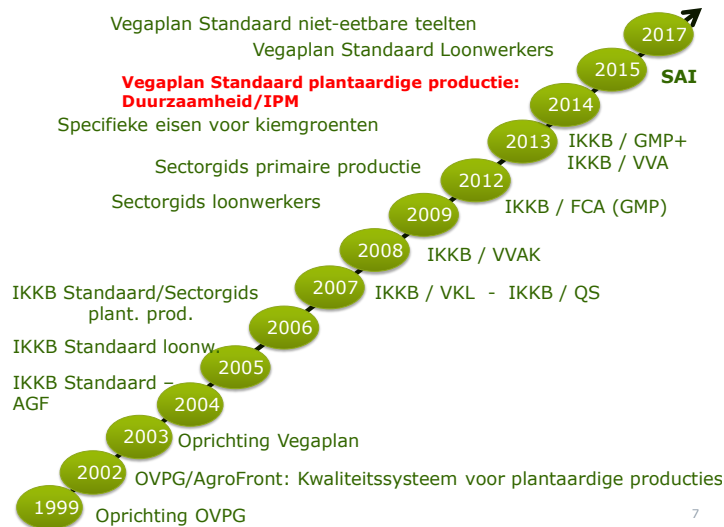
1. Vegaplan Standaard

Kenmerken

- Individuele certificatie van de onderneming door erkende en geaccrediteerde (ISO 17065) certificeringsinstellingen
  - Certificaat met 3 jaar geldigheid
    - Frequentie gevalideerd door de overheid
  - Bijkomende controle
    - Onaangekondigd: 10 % elk jaar
  - Jaarlijkse autocontrole verplicht (checklist)
  - Globaal, soepel en evolutief systeem

6

7

1. Vegaplan Standaard

8

2. Duurzaamheid - aanpak

- Toenemende druk
  - Afnemers/distributie/consumenten/overheid
- Vermijden dat deze schakels hun eigen eisen zouden stellen
- In de praktijk...
  - Identificeren van de eisen uit IKKB Standaard die op duurzaamheid betrekking hebben ('D' in de checklijst)
  - Deelname van Agrofront in het platform 'Overleg van de voedselketen' (november 2011)
    - Inventaris van de eisen betreffende 'Duurzame ontwikkeling' in de verschillende schakels (UGent)
    - Vermenigvuldiging van de lastenboeken/checklijsten vermijden

9

2. Duurzaamheid - aanpak

- Medewerking met UGent
  - Opstellen van een vragenlijst 'Duurzaamheid'
    - Op basis van een dertigtal documenten (lastenboeken, checklists,...) in gebruik binnen de voedselketen (distributie, ondernemingen, foodservices)
    - 246 vragen
    - Rangschikking van de vragen per thema
      - "3 'P' aanpak" : Planet - People - Profit
  - WG Duurzaamheid van Vegaplan
    - Bewerking van de vragenlijst
      - Toepasselijk op de plantaardige primaire sector
      - Rekening houdend met de regelgevingen op Europees/Belgisch/gewelstelijk niveau
      - Rekening houdend met de controles door de overheid (geen dubbele controles)
    - Resultaten: 246 → 29 thema's (bijlage 14 van de Vegaplan Standaard)
      - Waarvan meerdere al afgedekt zijn door eisen uit het lastenboek
      - 20 bijkomende eisen om elk thema af te dekken

10

2. Duurzaamheid - aanpak

- IPM
  - Europese richtlijn (128/2009/EG)
    - Van kracht sinds 01.01.14
    - Omgezet op gewestelijk niveau
  - Gewestelijke checklists opgenomen in de Vegaplan Standaard
    - 8 principes geïntegreerde bestrijding
      - Goede landbouwpraktijken
      - Waarschuwingen
      - Drempels
      - Werkwijzen alternatieve bestrijding
      - Selectie van pesticiden
      - Niveau van gebruik (dosis/frequentie)
      - Gebruik van anti-resistentiestrategieën
      - Registratie van het pesticidegebruik en controle van de resultaten
  - 28 bijkomende vereisten

11

2. Duurzaamheid - aanpak

- Planet
  - Beheer van het gebruik van hulpmiddelen
    - Grondstoffen
      - *Juiste dosis toepassen, onderhoud bemestingsmaterieel,...*
    - Teeltlaag
      - *Analyse van het stikstofprofiel van de bodem, preventie van de erosie, preventie van bodemverdichting, ...*
    - Water
      - *Besproeiing afhankelijk van de behoefte van de plant, irrigatie 's avonds en 's nachts om verdamping te voorkomen, ...*
  - Voorkomen van verontreiniging
    - Bodem, grondwater
      - *Opslag gewasbeschermingsmiddelen, opslag meststoffen, onderhoud spuittoestel, onderhoud machines,...*
    - Voorkomen van afval
      - *Kopen in bulk, herbruikbare verpakkingen,...*
    - Afvalrecyclage
      - *Diensten van AgriRecover gebruiken,...*

12

2. Duurzaamheid - aanpak

Planet

- Beheer van luchtmissies
  - Vermijden motor laten draaien tijdens laden/lossen, onderhoud droger/blazer, energieverbruik beperken*
- Behoud van biodiversiteit
  - Maatregelen voor het behoud van de lokale biodiversiteit,...*
- Milieubeheer
  - Belangrijke milieugebonden gegevens registreren en bewaren*

13

2. Duurzaamheid - aanpak

People

- Voedselveiligheid
  - Maatregelen uit de Sectorgids*
- Arbidsomstandigheden
  - Sociale zekerheid
  - Veiligheid en gezondheid van de werknemers
    - Beschermende kledij tijdens het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, procedure voor ongevallen, EHBO-kit, aanwezigheid van een brandblusser, ...*
- Ontwikkeling van menselijk kapitaal
  - Maatregelen om de vereiste vaardigheden te ontwikkelen (abonnement, lidmaatschap, deelname aan beurzen,...),...*

14

2. Duurzaamheid - aanpak

People

- Gemeenschap en lokale ontwikkeling
  - Beperken van lawaai en stank
    - Gebouwen, onderhoud van de apparatuur, goede ventilatie, ...*
  - Acties ter bevordering van lokale economie en welzijn van de bevolking
    - Overleg met de lokale overheden, hoeveverkoop, onthaal van groepen,...*
- Zichtbare betrokkenheid van de stakeholders
  - De producent doet een beroep op Vegaplan gecertificeerde loonwerkers,...*

15

2. Duurzaamheid - aanpak

Profit

- Gezonde en efficiënte relaties met leveranciers en klanten
  - Registratie van de klachten van de leveranciers, de klanten, de dienstverleners*
- Efficiëntie en productiviteit
  - Externe medewerking (gebruik van gezamenlijk materieel), aansluiting bij een professionele organisatie, juiste keuze van leveranciers,...*

16

2. Duurzaamheid - aanpak

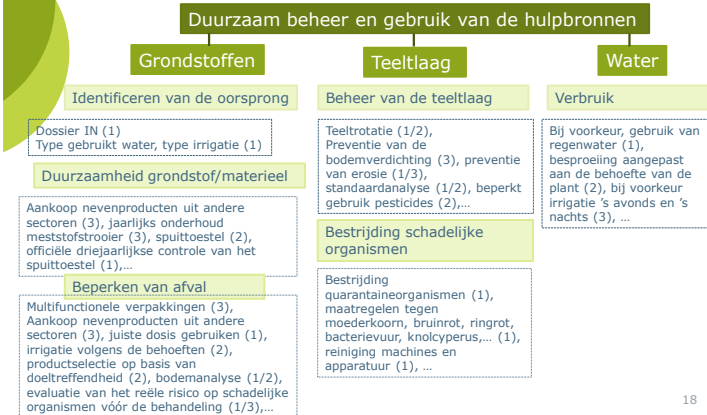

Controle door de certificeringsinstellingen

- Eisen
  - Niveau 1: 100 % verplicht
  - Niveau 2: 70 % verplicht
  - Niveau 3: aanbevelingen
- Lijst voorstellen (keuze)
  - Voor sommige eisen wordt een reeks mogelijke acties voorgesteld, waaronder de landbouwer tenminste één actie moet kiezen. Deze actievoorstellen zijn in een bijlage opgenomen.
- Sinds 01.06.2014: upload van de individuele checklists in de Vegaplan databank
  - Nauwkeurige statistieken betreffende de non-conformiteiten vastgesteld tijdens de audits
- Rapport 'Duurzaamheid': opgesteld op basis van 13.376 checklists

17

2. Duurzaamheid - Methodologie

18

2. Duurzaamheid - Resultaten

Op basis van 13.376 checklists:

- Eisen specifiek voor bepaalde teelten → op basis van kleiner aantal checklisten
- Resultaten:
  - Hangen af van het niveau van de vereisten
    - Niveau 1 → verplichte vereisten: 100 %
    - Niveau 2 → verplichte vereisten maar met een tolerantie (min. 70 % gerespecteerd): 91 à 100 %
      - Uitzondering: beroep op gecertificeerde derden : 75 %
    - Niveau 3 → aanbevelingen: 88 à 99 %
  - Rekening houdend met bestaande praktijken binnen de ondernemingen; realistische maatregelen
  - Indicatief (voor sommige thema's zijn er minder eisen)

19

3. Internationale uitwisselbaarheid

20

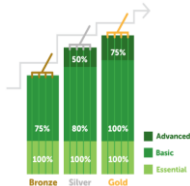
3. Internationale erkenning

- Benchmarking met SAI (Sustainable Agriculture Initiative)
  - Platform opgericht in 2002 door Unilever, Nestlé en Danone
    - Telt vandaag 80 leden uit de voedings- en drankenindustrie
  - Ontwikkeling van de tool FSA (*Farm Sustainability Assessment*)
    - Evalueert het niveau van duurzaamheid in de landbouwonderneming
    - Bevat 112 vragen betreffende milieu-, sociale en economische aspecten

Vergelijkende analyse m.b.t. FSA leidt tot het toekennen van een score (brons, zilver, goud) op basis van het behaalde percentage per criterium:

- Essentiële criteria
- Basiscriteria
- Gevorderde criteria

21

3. Internationale erkenning

- Benchmarking met SAI
  - Vergelijking FSA/Vegaplan Standaard
    - Akkerbouw (aardappelen, bietencichorei, granen, industriegroenten)
      - 2016: score 'Zilver'
        - Essentiële criteria: 100 %
        - Basiscriteria: 94 %
        - Gevorderde criteria: 77 %
      - 2017: score 'Goud'
        - Essentiële criteria: 100 %
        - Basiscriteria: **100 %**
        - Gevorderde criteria: 77 %
    - Doel: bijkomende controles door de afnemers bij de landbouwers vermijden

22

3. Internationale erkenning

- Unilever:
  - Statuut 'helemaal conform' tegenover de Sustainable Agriculture Code
- De Vegaplan Standaard is opgenomen in de Standards Map:
  - Online platform van het International Trade Center (Gemeenschappelijk agentschap van de Wereldhandelsorganisatie en de Verenigde Naties)
  - Vergelijkt meer dan 130 private normen inzake duurzaamheid
  - Stelt de gebruikers (afnemers, exporteurs, beleidsverantwoordelijken, ...) in staat om
    - De belangrijkste kenmerken van de geselecteerde normen te leren kennen
    - De eisen te vergelijken
  - Doelstelling: meer duurzame productie en uitwisselingen
  - <http://www.standardstmap.org/identify>

23

4. Conclusie

- Proactiviteit is noodzakelijk in de plantaardige sector
  - Voedselveiligheid - Traceerbaarheid - Kwaliteit - **Duurzaamheid**
- Op een realistische wijze aan de verschillende verwachtingen voldoen
  - Certificatie: haalbaar - betaalbaar - controleerbaar
  - Toegankelijk voor een groot aantal landbouwers (niet-elitair systeem)
  - Doelstelling: kwaliteit van de Belgische plantaardige productie
- Nationaal systeem, ontworpen rekening houdend met nationale/regionale bijzonderheden, erkend door de overheid, geaccrediteerd
- Toegevoegde waarde:
  - Vermijdt de vermenigvuldiging van vereisten
    - Geloofwaardig en volledig t.o.v. de internationale wetgeving en standaarden
  - Vermijdt de vermenigvuldiging van controles
    - Erkenning door en samenwerking met de overheid, steun van de afnemers, ook op internationaal vlak

24

Bedankt voor uw aandacht!

Vegaplan.be vzw

Havenlaan 86 C/202B - 1000 Brussel

Tel.: 02/880.22.00

Fax.: 02/880.22.19

E-mail: info@vegaplan.be

Website: www.vegaplan.be

25

Afkortingen

- // ABS: Algemeen BoerenSyndicaat
- // AGF: Aardappelen, Groenten, Fruit
- // FAVV: Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen
- // BB: Boerenbond
- // FCA: Feed Chain Alliance
- // FSA: Farm Sustainability Assessment
- // FWA: Fédération Wallonne de l'Agriculture
- // IKKB: Integraal Keten Kwaliteit Beheer
- // GMP: Good Manufacturing Practices
- // HACCP: Hazard Analysis Critical Control Point
- // IPM: Integrated Pest Management
- // OVPG: Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in de Plantaardige Grondstoffen en producten
- // QS: Qualität und Sicherheit
- // SAI: Sustainable Agriculture Initiative
- // VK : VoedselKwaliteit Loonwerk
- // VVA: VoedselVeiligheid certificaat Aardappelen verwerkende industrie
- // WVAK: Voedsel-en Voeder Veiligheid Akkerbouw

26